

Handlingsplan för statligt stöd

Näringsdepartementet

2005-10-21

Dokumentbeteckning

KOM(2005) 107 slutlig

Handlingsplan för statligt stöd - Mindre men bättre riktat statligt stöd: en plan för reform av det statliga stödet 2005 - 2009 - Samrådsdokument

Sammanfattning

Kommissionen redovisar riktlinjer för en omfattande reform av regler och förfaranden för statligt stöd under perioden 2005-2009 i en särskild handlingsplan för statligt stöd. Kommissionen presenterade handlingsplanen i form av ett samrådsdokument i juni 2005.

Kommissionen vill framför allt använda EG-fördragets regler om statligt stöd till att uppmuntra medlemsstaterna att bidra till Lissabonstrategin genom att nationellt statsstöd inriktas på att förbättra EU-företagens konkurrenskraft och skapa varaktiga arbetstillfällen (mer stöd till FoU, innovation och riskkapital till småföretag), säkerställa social och regional sammanhållning, stärka miljöskyddet samt förbättra de offentliga tjänsterna.

I handlingsplanen diskuterar kommissionen förutsättningarna för sin tillämpning av fördragets bestämmelser om statligt stöd och anger att ett flexiblere och mer ekonomiskt förhållningssätt är önskvärt. Stöd som är mindre snedvridande från konkurrenssynpunkt bör kunna godkännas lättare och snabbare än hittills så att kommissionen kan inrikta sina resurser på de fall där risken för allvarliga snedvridningar av konkurrensen och handeln inom EU är större.

Rationalisering och effektivisering av förfaranden bör ske så att reglerna blir tydligare och färre stöd behöver anmälas till kommissionen. Kommissionens beslutsfattande skall snabbas upp och förutsägbarheten i systemet förbättras.

Kommissionen betonar vikten av ett delat ansvar mellan kommissionen och medlemsstaterna så att tillämpningen av statligt stöd fullt ut respekterar EG:s principer. Kommissionen anger här former för sitt eget mer uppstramade

övervakningsarbete och understryker den roll som olika organ inom medlemsstaterna kan spela, såsom nationella domstolar men också oberoende nationella övervakningsmyndigheter för statsstöd.

2005/06:FPM15

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Handlingsplanen inleds med ett avsnitt där kommissionen resonerar kring motiven för att inom EU upprätthålla adekvat kontroll av statligt stöd i medlemsstaterna och de utmaningar som en reformerad policy för statligt stöd måste svara upp mot.

I ett andra avsnitt redovisar kommissionen prioriterade åtgärder:

- Under 2005 avser kommissionen ta fram ett meddelande om *statligt stöd och innovation*. Syftet är att analysera behovet av och förutsättningarna för en anpassning av befintligt regelverk för att främja innovationer inom EU.

- Kommissionen kommer därutöver att revidera nuvarande gemenskapsramar om statligt stöd till *forskning och utveckling*.

- I syfte att underlätta entreprenörskap och nyföretagande avser kommissionen göra en översyn av det meddelande som behandlar *statligt stöd och riskkapital*.

- Med hänvisning till den europeiska sysselsättningsstrategin understryker kommissionen också vikten av investeringar i *humankapitalet*. Nuvarande s.k. gruppundantagslösningar för stöd till *utbildning av anställda* och för stöd till *sysselsättning* kommer att ses över.

- Tillgång till s.k. *tjänster av allmänt ekonomiskt intresse* betraktar kommissionen som ett viktigt inslag i den europeiska välfärdsmodellen. Det är angeläget att så tydliga regler som möjligt etableras för medlemsstaternas tillämpning.

- För att underlätta medlemsstaternas tillämpning och för att rätt utnyttja kommissionens begränsade resurser, avser kommissionen gå vidare med den ordning med s.k. gruppundantagslösningar som funnits sedan några år tillbaka. Avsikten är nu att introducera ett *generellt och sammanhållet gruppundantag* för sådant stöd som klart kan anses vara förenligt med EG-fördraget. En förenkling och konsolidering av nuvarande gruppundantag planeras (SME, utbildning, sysselsättning) samt ett inkluderande i dessa bestämmelser av stöd för FoU-insatser i SME:s. Vissa typer av regionalt stöd, miljöstöd och undsättningsstöd för SME:s kan också komma att inkluderas.

- Kommissionen aviserar att beloppsgränsen för *s.k. försumbart stöd* (idag max 100 000 euro/företag under tre år) kommer att höjas.
- Kommissionen refererar också till den pågående översynen av *riktlinjerna för regionalt stöd*. Politiken för statsstöd kan bidra genom att skapa sunda incitament för utveckling i de fattigare regionerna samtidigt som stödkapp-löpning mellan medlemsstater och regioner undviks. Kommissionen bedö-mer bl.a. att det finns skäl att utnyttja stora investeringsstöd mer återhållsamt och fokusera på de allra minst utvecklade områdena inom unionen.
- *Miljöskydd* är nödvändigt i sig men också något som kan ge konkurrensför-delar för Europa. Kommissionen avser att under 2005 inleda överväganden om hur nu gällande riktlinjer för stöd till miljöskydd bör ses över.
- En *modern infrastruktur* behövs inom hela EU för transporter, energi och för informationssamhället. Kommissionen vill bidra med så tydliga regler för statligt stöd som möjligt, exempelvis för de fall som infrastrukturförbättring- ar sker inom ramen för 'Public Private Partnership'-lösningar.

Handlingsplanens tredje huvudavsnitt ägnas åt frågor som gäller de olika förfaranden och procedurer som utnyttjas av kommissionen vid granskning m.m. av medlemsstaternas stödärenden. Den långa tidsutdräkten vid pröv-ning av ärenden erkänns som ett huvudproblem och kommissionen menar att förändringar måste ske för att situationen, i spåren av utvidgningen, inte skall förvärras ytterligare.

- Kommissionen avser ta olika steg för att snabba upp och effektivisera sina egna rutiner och understryker att motsvarande också bör ske hos medlems- staterna själva – problemen med långa handläggningstider är enligt kommissi- onen inte bara en uppgift för den själv att åtgärda.
- Kommissionen kommer också att överväga huruvida självständiga stöd- myndigheter i medlemsstaterna kan användas för att underlätta kommission- ens uppgift när det gäller upptäckt och provisoriskt återkrav av illegalt stöd. Förbättrad disciplin när det gäller förhandsanmälan av stöd och verkställande av återkrav av stöd som förklarats oförenliga med fördraget är ytterligare sådana uppgifter. Här finns tydliga brister i dagsläget.
- Kommissionen avser också förstärka sin övervakning av hur medlemssta- terna lever upp till åtaganden och villkor som är förknippade med stöd som tillåts.
- Kommissionen kommer också att förstärka sina informationsinsatser för berörda intressenter/aktörer på marknaden i syfte att öka respekten för stats- stödsreglerna. Genom att utnyttja klagorätt m.m. inför nationella domstolar kan disciplinen förbättras. Mot denna bakgrund kommer befintligt *med- delande rörande samarbete mellan nationella myndigheter och kommission- en* att ses över.

I övrigt framgår att kommissionen har ambitionen att göra en fullständig översyn av samtliga kommissionsdokument som rör beviljande av statligt stöd. En indikativ tidsplan för arbetet anges.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

-

1.3 Budgetära konsekvenser

-

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige stödjer en reform av reglerna för statligt stöd så att dessa på ett bättre sätt främjar unionens konkurrenskraft, en väl fungerande inre marknad, social sammanhållning samt en hållbar utveckling och därmed bidrar till att uppnå målen inom Lissabonstrategin. Reformarbetet bör vila på en restriktiv grundsyn på statligt stöd i enlighet med målsättningen om ett ”minskat men bättre riktat statligt stöd” inom EU. Sverige välkomnar ambitionerna att effektivisera och påskynda förfarandena för hantering av statsstödsärenden kommissionen och medlemsstaterna emellan.

Sverige välkomnar kommissionens arbete med att ta fram ett meddelande om statligt stöd och innovation. Det är viktigt att ökad klarhet kan åstadkommas kring innovationsbegreppet och att väl avgränsade villkor för stöd till innovation etableras. En översyn av gemenskapsramarna för statligt stöd till forskning och utveckling välkomnas. Det är angeläget att förhållandet till stöd till innovation tydliggörs. Nu tillgängliga stödnivåer för FoU förefaller enligt svensk uppfattning väsentligen vara väl avvägda.

Regelverken för stöd till sysselsättning respektive utbildning kan med fördel ses över i den riktning kommissionen anger, dvs. mot en ökad förenkling samt konsolidering i en ny gruppundantagsförordning. När det gäller sysselsättningsstöd finns enligt svensk uppfattning skäl att delvis omvärdera de maximala nivåer för stöd som nu tillämpas, detta gäller stöd till vissa individkategorier som har särskilda problem att få reguljär anställning (t.ex. långtidsarbetslösa och äldre personer). Nu gällande stödnivå utgör i vissa fall inte tillräckligt incitament för arbetsgivare att anställa sådana personer. En ytterligare fråga som bör övervägas avser villkoren för stöd till funktionshindrade. Nuvarande bestämmelser är svåra att tillämpa praktiskt i fall där kompensation för merkostnader lämnas till organ med särskilda uppdrag att enkom och i stor skala anställa personer med funktionshinder.

När det gäller stöd till miljöskydd välkomnar Sverige en översyn i enlighet med den tidtabell som kommissionen skisserar. Enligt svensk uppfattning är

det viktigt att uppmärksamma de miljörelaterade skatternas särskilda ställning i relation till statsstöd. Det är här angeläget att innebörden av begreppet systemets art och funktion särskilt analyseras. Hänsyn bör enligt svensk uppfattning tas till de speciella problem som dessa skatter har att lösa och den omständigheten att miljömålsättningarna i vissa fall innebär att differentierade skattenivåer är en förutsättning för medlemsstaternas möjligheter att föra en ambitiös miljöpolitik. Utrymme bör i dessa fall ges för att anse att skattebefrielser och lägre skattenivåer kan följa av uppbyggnaden av det miljörelaterade skattesystemet och därmed inte anses utgöra statsstöd.

Sverige välkomnar ambitionen att rationalisera och effektivisera de förfaranden som utnyttjas i samband med kontrollen av det statliga stödet i medlemsstaterna. Den fortsatta beredningen av förslag som har detta syfte får visa vilka de närmare konsekvenserna kan vara. En mera allmän synpunkt i detta skede är att frågor om ett ökat nationellt ansvarstagande och förstärkta sanktionsmöjligheter m.m. måste bli föremål för en nära dialog med medlemsstaterna och en synnerligen omsorgsfull beredning. Ett exempel på en viktig fråga i sammanhanget gäller möjligheterna att utnyttja det kommissionen kallar "operativt oberoende myndigheter i medlemsstaterna" för kontroll av tillämpningen av statligt stöd. Det är givet att ytterligare steg på ett sådant område måste föregås av en analys av en rad frågor, såsom exempelvis en närmare utvärdering av erfarenheterna från tillämpningen i de nya medlemsstaterna och vilka konstitutionella och andra förutsättningar som finns med hänsyn till olika nationella system.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

-

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Tidtabellen för synpunkter från medlemsstater och andra intressenter sattes till den 15 september 2005. I ljuset av dessa och kommissionens fortsatta överväganden återkommer kommissionen med konkretiserade förslag till medlemsstaterna om nya meddelanden och riktlinjer m.m. i enlighet med den tidsplan som skisserats i handlingsplanen.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

2005/06:FPM15

Handlingsplanen som sådan föranleder inga beslut.

3.3 Fackuttryck/termer

-